

**Gminny Program Przeciwdziałania
Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony
Ofiar Przemocy w Rodzinie
w Gminie Kolbuszowa
na lata 2023 - 2027**

Kolbuszowa 2022

WSTĘP

Rodzina ma swój szczególny wymiar, ponieważ to ona powinna swym członkom gwarantować bezpieczny i harmonijny rozwój kształtujący osobowość człowieka, jego system norm i wartości. Tradycje, zwyczaje rodzinne mają wpływ nie tylko na model życia rodzinnego, ale przenoszą się na relacje i funkcjonowanie człowieka w innych płaszczyznach życia społecznego.

Jednym z nadrzędnych i długofalowych celów polityki prorodzinnej państwa jest tworzenie warunków do pełnego rozwoju i prawidłowego funkcjonowania rodziny oraz zapobieganie występowaniu postaw i zachowań aspołecznych zagrażających bezpieczeństwu, w tym przemocą domową.

Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie nakłada na samorządy obowiązek tworzenia lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy domowej, prowadzenia poradnictwa i interwencji w przypadku jej zaistnienia, a także do prowadzenia ośrodków wsparcia dla osób dotkniętych przemocą.

Przemoc w rodzinie dotyka ludzi niezależnie od miejsca zamieszkania i statusu społecznego. Istotne jest przez to dążenie do wprowadzania uniwersalnego standardu wsparcia osób doświadczających przemocy adekwatnego do warunków zmieniającej się rzeczywistości społecznej. Przemoc w rodzinie stanowi poważny problem społeczny, wobec którego oczekuje się tworzenia specjalistycznej sieci wsparcia realizowanej przez profesjonalistów: pracowników socjalnych, pedagogów, psychologów, kuratorów, policjantów, pracowników służby zdrowia i innych w ramach współpracy międzyinstytucjonalnej.

Mówiąc o przemocy należy pamiętać, iż jest ona zjawiskiem występującym powszechnie w naszym społeczeństwie, jest ona obecna w codziennym życiu.

Zjawisko przemocy dotykające społeczność lokalną jest ściśle powiązane z innymi obszarami problemów społecznych, dlatego ich rozwiązywanie powinno być wspólnym interesem uzupełniających się działań specjalistów, instytucji i organizacji, m.in. placówek m.in. placówek oświatowych, opiekuńczo - wychowawczych, służby zdrowia, pomocy społecznej, instytucji porządku publicznego, organizacji pozarządowych. Każde z nich ma do czynienia z innym aspektem zjawiska i tylko zintegrowanie wszelkich zasobów jednostek i organizacji daje szansę stworzenia

jednolitej strategii wsparcia oraz zdecydowanego podniesienia skuteczności udzielanej pomocy.

I. WPROWADZENIE

Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2023 – 2027, jest dokumentem opartym na zapisach ustawy z dnia 29 lipca 2005 o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, która w art. 6 ust. 2 pkt. 1 dotyczącym zadań własnych gminy, zawiera zapis „opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie”

Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2023 – 2027, jest kontynuacją Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie realizowanego w latach 2017– 2022.

Celem strategicznym programu jest przeciwdziałanie przemocy w rodzinie, ochrona ofiar przemocy w rodzinie oraz zwiększanie dostępności i skuteczności profesjonalnej pomocy. Program określa szczegółowe zadania do realizowania, ukierunkowane na: rozwój systemu przeciwdziałania przemocy oraz współpracy międzyinstytucjonalnej, zapewnienie dostępności pomocy rodzinom i osobom z problemem przemocy domowej, kształtowanie świadomości społecznej w zakresie zjawiska przemocy w rodzinie.

Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie określa dla samorządu gminnego następujące zadania:

- opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie,
- prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie,
- zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach

wsparcia,

- tworzenie zespołów interdyscyplinarnych.

Podstawę prawną działań związanych z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie oraz ochroną ofiar przemocy stanowią:

- ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2021 r. poz. 1249)

- rozporządzenie Rady Ministrów z 13 września 2011 r. w sprawie procedury „Niebieskiej Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” (Dz. U. z 2011 r. nr 209 poz. 1245)

- ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2021 r. poz. 2268 z późn. zm.)

- ustawa z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2021 r. poz. 1119)

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Kolbuszowa jest spójny z :

- Krajowym Programem Przeciwdziałania Przemocy 2022
- Powiatowym Programem Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Powiecie Kolbuszowskim na lata 2022 -2028
- Strategią Rozwoju Miasta i Gminy Kolbuszowa na lata 2021 - 2027
- Gminną Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta i Gminy Kolbuszowa na lata 2019 - 2026
- Gminnym Programem Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na terenie miasta i gminy Kolbuszowa na 2022 r.

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Kolbuszowa ma charakter długofalowy. Działania obejmują lata 2023 - 2027. W miarę potrzeb i sytuacji społecznych mogą ulegać zmianom i udoskonaleniom.

Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie pojęcie przemocy definiuje jako jednorazowe lub powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste członków rodziny lub innych osób wspólnie zamieszkujących i gospodarujących, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo

utrąty życia, zdrowia, naruszające jej godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą. Definicja przemocy zawiera cztery podstawowe kryteria, na podstawie których, najczęściej rozpoznaje się przemoc w rodzinie. Są to:

- intencjonalność - jest zamierzonym działaniem ukierunkowanym na ofiarę i ma na celu kontrolowanie jej, podporządkowanie i skierowanie przeciwko innym członkom rodziny,

- dysproporcja sił - brak równowagi sił w rodzinie - jedna osoba jest zdecydowanie silniejsza od pozostałych osób i mając tego świadomość wykorzystuje swoją przewagę,

- naruszanie praw i godności osobistej ofiar - osoba stosująca przemoc narusza godność innych osób poprzez np. poniżanie, wyśmiewanie, ośmieszanie, powodowanie cierpienia, bólu i szkód - sprawca naraża zdrowie i życie ofiary na poważne szkody. Doświadczenie bólu i cierpienia sprawia, że ofiara ma mniejszą zdolność do samoobrony.

Wyróżnia się również następujące rodzaje przemocy:

- przemoc fizyczna - każde agresywne zachowanie skierowane przeciwko ciału ofiary, mogące prowadzić do bólu oraz fizycznych obrażeń m.in. popychanie, obezwładnienie, szarpanie, policzkowanie, uderzanie pięścią, kopanie, duszenie, rzucanie przedmiotami, użycie broni,

- przemoc psychiczna - agresywne zachowania, które mają na ogół charakter poniżający lub budzący poczucie zagrożenia i wywołują emocjonalny ból i cierpienie m.in. wyśmiewanie, wyzywanie, krytyka, groźby, kontrolowanie i ograniczenie kontaktu z innymi osobami,

- przemoc ekonomiczna – np. uniemożliwianie dostępu do rodzinnych zasobów finansowych, okradanie, zaciąganie kredytów i zmuszanie do zaciągania pożyczek wbrew woli współmałżonka, odbieranie zarabianych pieniędzy, niezaspokojenie materialnych potrzeb rodziny, uniemożliwianie podjęcia pracy,

- przemoc seksualna – np. wymuszanie pożycia seksualnego lub nieakceptowanych i niechcianych praktyk seksualnych, demonstrowanie zazdrości,

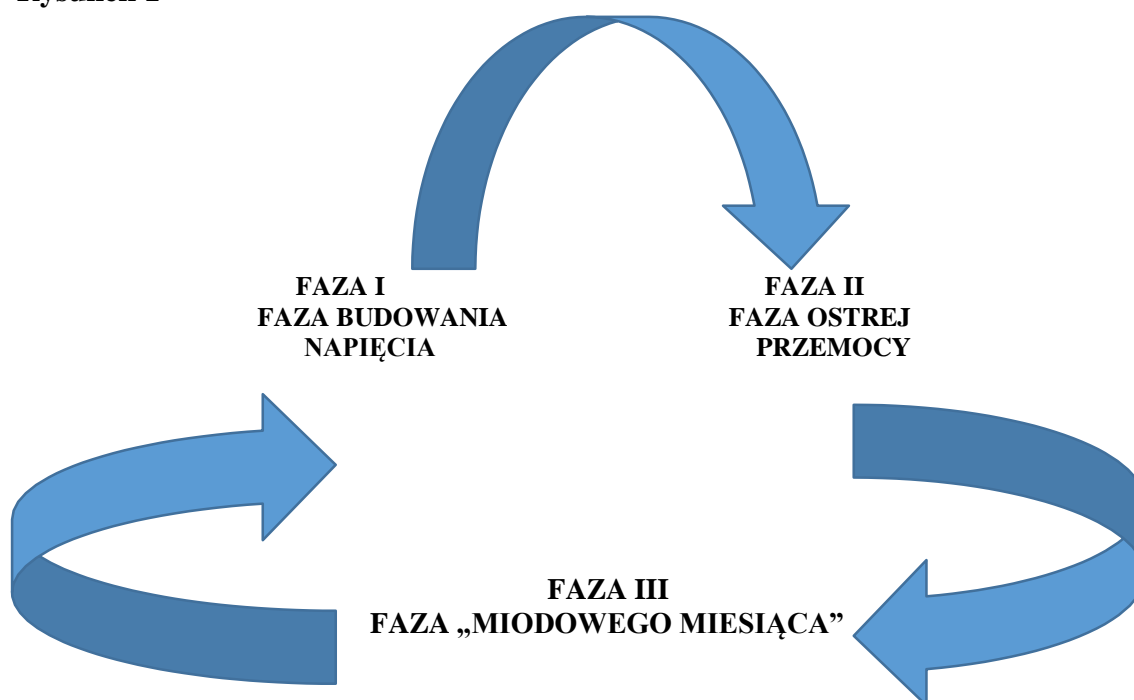
krytyka zachowań seksualnych, wymuszanie oglądania pornografii i powtarzanie zachowań tam stosowanych,

- zaniedbania – np. ciągle niezaspokajanie podstawowych potrzeb fizycznych (właściwe odżywianie, ubieranie, edukacja, ochrona zdrowia) i emocjonalnych (poczucie bezpieczeństwa, miłość, troska). Dotyczy głównie dzieci, osób zależnych, w tym osób z niepełnosprawnością.

W/w rodzaje przemocy mogą się przenikać, ale każda może też występować osobno. Osoby dotknięte przemocą w rodzinie często doświadczają kilku jej rodzajów jednocześnie. Przemoc w rodzinie najczęściej nie jest jednorazowym zdarzeniem. Zazwyczaj, jeżeli ktoś raz zastosował przemoc wobec bliskich osób, może zastosować ją po raz kolejny. W pierwszych latach rozwijania się zjawiska przemocy w rodzinie występuje specyficzny cykl składający się z powtarzających się faz:

1. **FAZA BUDOWANIA NAPIĘCIA** – stopniowy wzrost napięcia i agresywności sprawcy
2. **FAZA ESKALACJI OSTREJ PRZEMOCY** – faza gwałtownej przemocy, zagrażającej zdrowiu i życiu ofiary
3. **FAZA „MIESIĄCA MIODOWEGO”** – w której sprawca wyraża żal i przeprasza za swoje zachowanie

Rysunek 1

II. ZAŁOŻENIA PROGRAMU

Program jest dokumentem opracowanym na podstawie wytycznych Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie. Głównym założeniem jest kompleksowość i interdyscyplinarność działań ujętych w ramy funkcjonującego systemu ukierunkowanego na szeroko ujętą edukację społeczeństwa, wsparcie i ochronę osób doświadczających przemocy oraz świadków, edukację i zwiększenie skuteczności działań interwencyjnych wobec osób stosujących przemoc, rozwijanie współpracy interdyscyplinarnej oraz edukację kadr instytucji zaangażowanych w przeciwdziałanie przemocy w rodzinie.

Z tego względu przeciwdziałanie przemocy w rodzinie wymaga wieloaspektowego, systemowego podejścia, zaangażowania wszystkich podmiotów zajmujących się bezpośrednio czy też pośrednio obszarem przeciwdziałania przemocy. Żadna pojedyncza instytucja nie jest w stanie skutecznie rozwiązywać problemu przemocy w rodzinie.

W poniższym programie, określono cztery podstawowe obszary zawierające kierunki działań oraz sprecyzowano oddziaływania wobec różnych grup odbiorców:

1. Profilaktyka - obszar kierowany do ogółu społeczeństwa, w tym do osób i rodzin zagrożonych przemocą w rodzinie.
2. Ochrona i pomoc osobom dotkniętym przemocą w rodzinie: - obszar kierowany do osób dotkniętych przemocą w rodzinie (w tym do: kobiet, mężczyzn, dzieci, współmałżonków lub partnerów w związkach nieformalnych, osób starszych, osób z niepełnosprawnością lub osób niesamodzielnych, świadków przemocy).
3. Oddziaływanie na osoby stosujące przemoc w rodzinie: obszar kierowany do osób stosujących przemoc w rodzinie.
4. Podnoszenie kompetencji służb i przedstawicieli podmiotów podejmujących działania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz rozwijanie współpracy interdyscyplinarnej: obszar kierowany do przedstawicieli instytucji i podmiotów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

III. ADRESACI PROGRAMU

Program adresowany jest do mieszkańców gminy Kolbuszowa tj. do rodzin i osób, które ze względu na przemoc w rodzinie wymagają wsparcia społecznego, osób stosujących przemoc w rodzinie, świadków przemocy w rodzinie, osób zagrożonych przemocą, dzieci i młodzieży, przedstawicieli instytucji, organizacji i służb zobowiązanych do udzielania pomocy w sytuacji przemocy oraz do społeczności lokalnej.

IV. MIEJSCE REALIZACJI

Gmina Kolbuszowa.

V. DIAGNOZA ZJAWISKA PRZEMOCY W RODZINIE W GMINIE KOLBUSZOWA

W celu właściwego zaplanowania działań niezbędne jest dokonanie analizy problemów społecznych w Gminie Kolbuszowa ze szczególnym uwzględnieniem problemu przemocy w rodzinie.

Na dzień 31.12.2022 r., Gmina Kolbuszowa liczyła 24 330 mieszkańców, natomiast stan na 30.06.2022 r. to 24 281 osób.

W 2021 r. 542 rodziny o łącznej liczbie 1 286 osób w rodzinach otrzymało pomoc z Ośrodka Pomocy, co stanowi prawie 5 % wszystkich mieszkańców gminy.

Pracownicy socjalni Ośrodka Pomocy prowadzą działania pomocowe na rzecz osób uwikłanych w problem przemocy w rodzinie takie jak: praca socjalna, wsparcie emocjonalne, monitoringsytuacji w rodzinie, kierowanie do grupy wsparcia, pomoc rzeczowa i finansowa, dożywianie dzieci, motywowanie do uczestnictwa w programie korekcyjno – edukacyjnym, kierowanie na indywidualne konsultacje.

Gmina poprzez działalność Ośrodka Pomocy Społecznej, prowadziła również działania w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie w ramach Programu Ośłonowego „Wsparcie Jednostek Samorządu Terytorialnego w Tworzeniu Systemu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie” oraz w ramach projektów socjalnych.

Podejmowane działania stanowiły kompleksową pomoc i wsparcie rodzinom zagrożonym i doznającym przemocy w rodzinie, jak również uzupełniały oferowane wsparcie lokalnych instytucji.

Oferta pomocowa dedykowana dla osób uwikłanych w przemoc i skierowana była na:

1) Zwiększenie dostępu do poradnictwa specjalistycznego dla rodzin i osób zagrożonych zjawiskiem przemocy w rodzinie, poprzez utworzenie i prowadzenie Punktu Konsultacyjnego, w którym udzielane były indywidualne konsultacje z terapeutą rodzinnym, psychologiem, konsultantem prawnym, pedagogiem, pracownikiem socjalnym.

2) Zwiększenie dostępu do poradnictwa specjalistycznego dla osób podejrzanych o stosowanie przemocy w rodzinie/ stosujących przemoc w rodzinie poprzez możliwość indywidualnych konsultacji z terapeutą uzależnień / specjalistą w zakresie pracy z osobami stosującymi przemoc oraz terapeutą rodzinnym.

3) Zwalczanie bezradności wobec przemocy poprzez utworzenie i prowadzenie grup wsparcia dla osób doświadczających przemocy.

Dodatkowo, podejmowano działania informacyjno - edukacyjno - uświadamiające wszystkich zainteresowanych mieszkańców gminy poprzez realizowane spotkania edukacyjne, w formie pogadank, podczas których upowszechniano formy pomocy realizowane przez instytucje pomocowe.

Wśród tych spotkań, były m.in. spotkania bezpośrednio skierowane do:

- osób zagrożonych i doznających przemocy;
- osób starszych, gdzie dostosowano treści informacyjne dla tej grupy odbiorców (w celu uwidocznienia im istoty problemu przemocy w rodzinie w stosunku do osób starszych, z niepełnosprawnością, sposobu reagowania na problemy przemocy uświadamianie jak reagować i gdzie można lub należy zwrócić się o pomoc;
- osób stosujących przemoc w rodzinie (na spotkaniu skoncentrowano się na propagowaniu prawidłowych wzorców rodzicielskich i wychowawczych, w celu zwiększenia świadomości w kształtowaniu właściwych postaw rodzicielskich oraz radzenia sobie z negatywnymi emocjami);
- osób świadczących usługi opiekuńcze dla osób starszych oraz pracujących w ośrodkach wsparcia.

Opracowano i rozdystrybuowano w środowisku lokalnym poradniki dla: osób zagrożonych przemocą w rodzinie (zawierającymi cenne informacje i wskazówki nt. przeciwdziałania przemocy w rodzinie wraz ze spisem danych adresowych lokalnych instytucji pomocowych), opracowano kompendium wiedzy dla służb działających w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie zaangażowanych w procedurę NK, oraz poradnik dla pracowników ochrony zdrowia i oświaty.

Prowadzono również spotkania informacyjne, z zakresu przemocy w rodzinie. Ponadto, działania skierowano do służb pracujących w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w ramach których podjęto inicjatywy mające na celu zwiększenie skuteczności działań poprzez poszerzenie specjalistycznej wiedzy służb zaangażowanych w pracę w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie poprzez zorganizowanie cyklu szkoleń, na temat zapobiegania wypaleniu zawodowemu, poprawa jakości pracy i skuteczności działań specjalistów związanych z pracą w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie poprzez zorganizowanie superwizji.

Warto pokreślić, iż wszystkie podejmowane inicjatywy i działania opierają się na wypracowanej współpracy międzyinstytucjonalnej, a na sprawną współpracę wpływają niewielkie odległości siedzib współpracujących instytucji.

Z ankiet wewnętrznych oraz rozmów z uczniami w placówkach oświatowych na terenie Gminy wynika, iż problem przemocy istnieje, choć nie jest zjawiskiem wskazywanym zbyt często. Zdarzają się różnego rodzaju przejawy aktów przemocy, na które jest natychmiastowa reakcja świadków (uczniów, nauczycieli, rodziców, pracowników szkoły). Najczęstszym przejawem przemocy w szkołach jest przemoc psychiczna tj. wulgaryzmy, wyzywanie, wyśmiewanie. Coraz częściej w szkołach dochodzi do cyberprzemocy tj. wysyłanie wulgarnych e – maili, sms - ów, umieszczanie zdjęć (z obraźliwym komentarzem) na portalach internetowych, bez zgody osób znajdujących się na fotografiach. Uczniowie często nie zdają sobie sprawy z konsekwencji takiego postępowania i rozmiaru wyrządzonych szkód, dlatego w szkołach istnieją ogólnie znane procedury bezpieczeństwa, zgodnie z którymi podejmowane są działania mające na celu rozwiązywanie sytuacji konfliktowych i działania profilaktyczne (szkolne programy profilaktyki, programy wychowawcze).

W dniu 03.06.2011 r. Burmistrz Kolbuszowej powołał Zespół Interdyscyplinarny

do Spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, który liczy 9 członków. Zespół Interdyscyplinarny ds. Rozwiązywania Problemów Przemocy w Rodzinie – to zespół osób delegowanych ze środowisk profesjonalnych do koordynacji, standaryzacji, analiz i rozwiązywania lokalnych problemów przemocy w rodzinie.

W jego skład wchodzi przedstawiciele:

1. Miejsko – Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kolbuszowej
2. Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Kolbuszowej
3. Komendy Powiatowej Policji w Kolbuszowej
4. Powiatowego Centrum Pomocy w Rodzinie w Kolbuszowej
5. Zespołu Kuratorskiej Służby Sądowej Sądu w Kolbuszowej
6. Zespołu Oświatowego w Kolbuszowej
7. Samodzielnego Publicznego Zespołu Opieki Zdrowotnej w Kolbuszowej
8. Parafialnego Zespołu Caritas w Kolbuszowej

Do działań Zespołu Interdyscyplinarnego należy m in.;

- diagnoza problemów przemocy w rodzinie,
- integrowanie i koordynowanie działań jednostek wchodzących w skład Zespołu oraz specjalistów w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą mających na celu przeciwdziałanie temu zjawisku,
- inicjowanie interwencji w środowisku dotkniętym przemocą w rodzinie,
- rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielania pomocy w środowisku lokalnym,
- inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc w rodzinie.

Podejmowanie interwencji w środowisku wobec rodziny doznającej przemocy odbywa się w oparciu o „Procedurę Niebieskie Karty”, określonej w Rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 13 września 2011r. W/w procedura jest narzędziem służącym do przeciwdziałania przemocy w rodzinie i obejmuje ogół czynności, które podejmują przedstawiciele instytucji: Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Policja, Ochrona Zdrowia, Oświata,

w związku z podejrzeniem występowania przemocy w rodzinie. „Niebieskie Karty” to nie inaczej jak procedury interwencji w/w służb w sprawach przemocy w rodzinie mające na celu usprawnienie przebiegu interwencji oraz podniesienie skuteczności działań służb pomocowych służące do powstrzymywania przemocy w rodzinie.

Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Gminie Kolbuszowa powołuje grupy robocze po wpłynięciu „Niebieskiej Karty A” do Przewodniczącego Zespołu Interdyscyplinarnego.

W skład grupy roboczej wchodzi pracownik socjalny, dzielnicowy, jeżeli w rodzinie są dzieci w wieku szkolnym - pedagog szkolny, jeśli dziecko jestw przedszkolu - wychowawca przedszkolny, a także psycholodzy bądź terapeuci pracujący z osobami doznającymi przemocy lub stosującymi przemoc, jeśli zachodzi potrzeba – pracownik ochrony zdrowia, kurator sądowy lub społeczny, asystent rodziny jeśli w rodzinie jest nadużywany alkohol – przedstawiciel Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych lub inny specjalista.

Zadaniem grup roboczych jest opracowanie i realizacja planu pomocy w indywidualnych przypadkach wystąpienia przemocy w rodzinie, monitorowanie sytuacji rodzin, w których dochodzi do przemocy oraz rodzin zagrożonych wystąpieniem przemocy, dokumentowanie działań podejmowanych wobec rodzin, w których dochodzi do przemocy oraz efektów tych działań.

Procedura rozpoczyna się w momencie wypełnienia formularza „**Niebieska Karta A**” przez przedstawiciela jednej z instytucji: ośrodka pomocy społecznej, policji, gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, ochrony zdrowia lub oświaty. Jeśli w toku prowadzonych swoich czynności służbowych lub zawodowych, bądź zgłoszenia członka rodziny lub osobę będącą świadkiem przemocy w rodzinie ma podejrzenie stosowania przemocy w rodzinie.

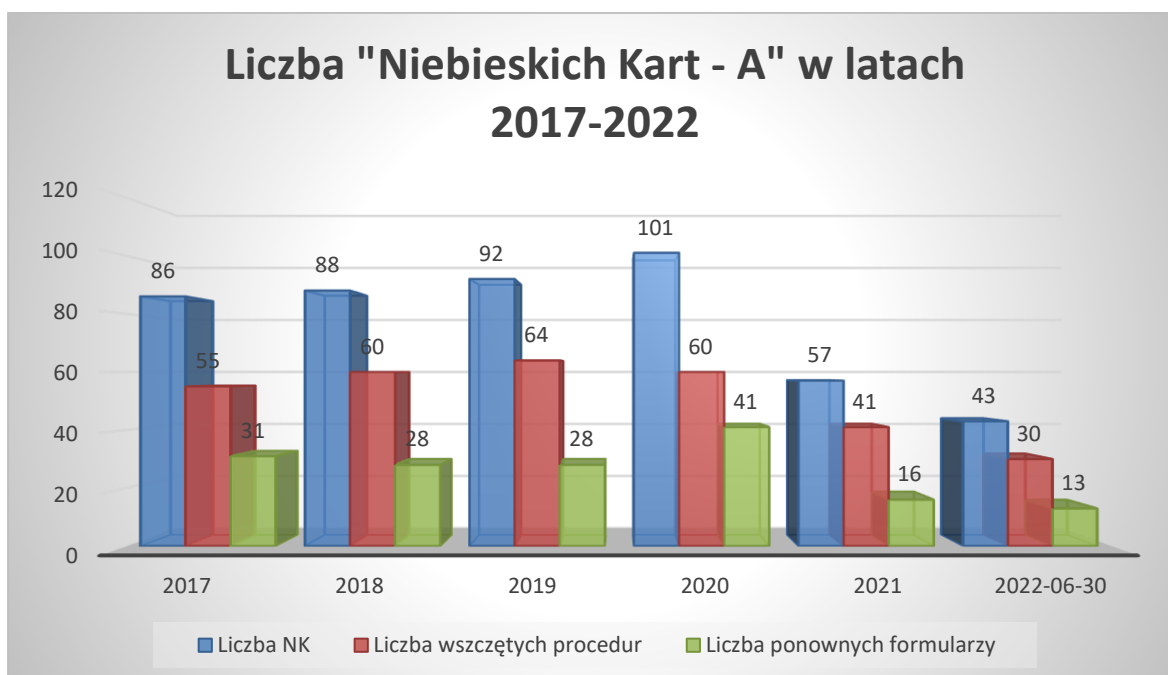
Formularz „**Niebieska Karta B**” otrzymuje osoba dotknięta przemocą w rodzinie, lub w przypadku przemocy wobec dziecka rodzic, opiekun prawny lub faktyczny. Zawiera on definicję przemocy, praw człowieka oraz informację o miejscach gdzie można uzyskać pomoc.

Formularz „Niebieska Karta C” wypełniają członkowie Zespołu Interdyscyplinarnego bądź grupy roboczej na posiedzeniu, w obecności zaproszonej osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie.

Formularz „D” również wypełniają członkowie Zespołu Interdyscyplinarnego bądź grupy roboczej w obecności osoby, wobec której istnieje podejrzenie, że stosuje przemoc w rodzinie.

Procedura „Niebieskie Karty” to instytucjonalne narzędzie służące do przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Wszczęcie i prowadzenie procedury nie wymaga zgody osoby, co do której istnieje podejrzenie, że została dotknięta przemocą w rodzinie. W okresie ostatnich pięciu lat prowadzono działania w 424 wszczętych Procedurach Niebieskich Kart.

Wykres 1: Liczba „Niebieskich Kart A”, które wpłynęły do Zespołu Interdyscyplinarnego w gminie Kolbuszowa w latach 2017 – 2022

W ostatnich latach liczba założonych „Niebieskich Kart A” utrzymuje się na podobnym poziomie tj. średnio około 85 kart rocznie, w jednej rodzinie może być założonych kilka „Niebieskich Kart A”. Tabela poniżej informuje jakie instytucje w latach 2017 – 2022 zakładały Niebieskie Karty.

Tabela 1

Instytucje, które zakładały Niebieskie Karty	2017r.	2018 r.	2019 r.	2020r.	2021 r.	30.06.202r.
Komenda Powiatowa Policji	79	83	84	83	45	36
Przedstawiciele jednostek organizacyjnych pomocy społecznej(OPS, PCPR)	7	5	8	17	11	7
Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	0	0	0	0	0	0
Przedstawiciele oświaty	0	0	0	1	0	0
Przedstawiciele służby zdrowia	0	0	0	0	1	0
Suma	86	88	92	101	57	43

Instytucją, która najczęściej wszczyna procedurę Niebieskiej Karty jest Komenda Powiatowa Policji w Kolbuszowej. Policja najczęściej jako pierwsza jest powiadamiana przez członków rodziny o przemoc domowej i dlatego Policja jako pierwsza podejmuje interwencję w środowisku, wypełniając NK. Tabela poniżej przedstawia liczbę interwencji Policji na przestrzeni ostatnich kilku lat w rodzinach objętych procedurą Niebieskiej Karty.

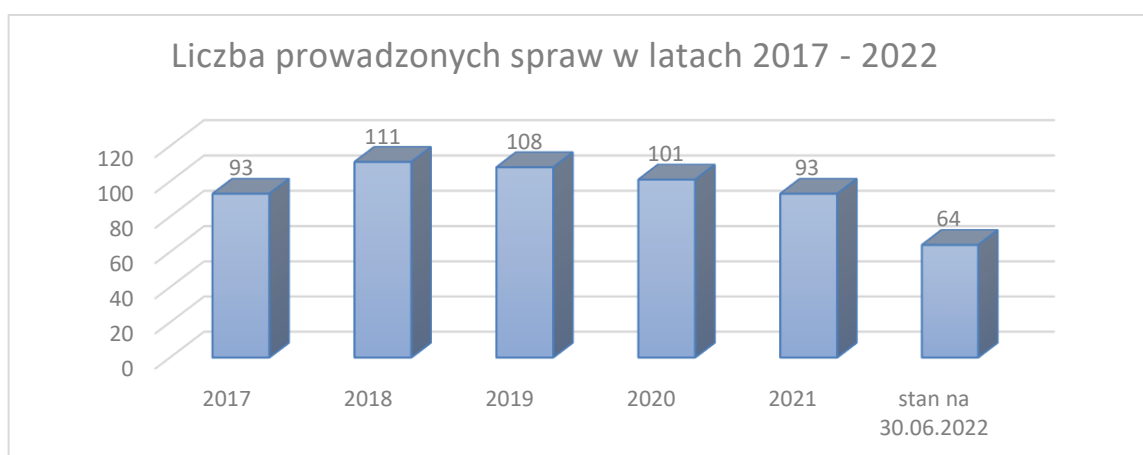
Tabela 2

	2017	2018	2019	2020	2021	30.06.2022
Liczba interwencji domowych u rodzin objętych procedurą Niebieskiej Karty	55	43	56	57	46	39
Liczba osób izolowanych w celu zapewnienia bezpieczeństwa pozostałym członkom rodziny	55 (38 – Izba Wyrzeźwień, 17 - PDOZ Kolbuszowa)	43 (43 – Izba Wyrzeźwień)	56 (38- Izba Wyrzeźwień, 18 - PDOZ Kolbuszowa)	57 (42- Izba Wyrzeźwień, 15- PDOZ Kolbuszowa,	46 (28 - Izba Wyrzeźwień, 18 - PDOZ Kolbuszowa)	39 (15 -Izba Wyrzeźwień, 24 -PDOZ Kolbuszowa)

„Niebieska Karta A” jest przekazywana do Zespołu Interdyscyplinarnego. Zespół Interdyscyplinarny w oparciu o posiadane informacje podejmuje działania diagnozujące celem ustalenia, czy rzeczywiście mamy z przemocą w rodzinie, czy konfliktem i przemoc nie występuje, a istnieją inne problemy niekwalifikujące do zastosowania procedury „Niebieskie Karty” w rodzinie.

Przewodniczący Zespołu Interdyscyplinarnego ustala skład grupy roboczej w przypadku podjęcia decyzji o zasadności założenia Niebieskiej Karty.

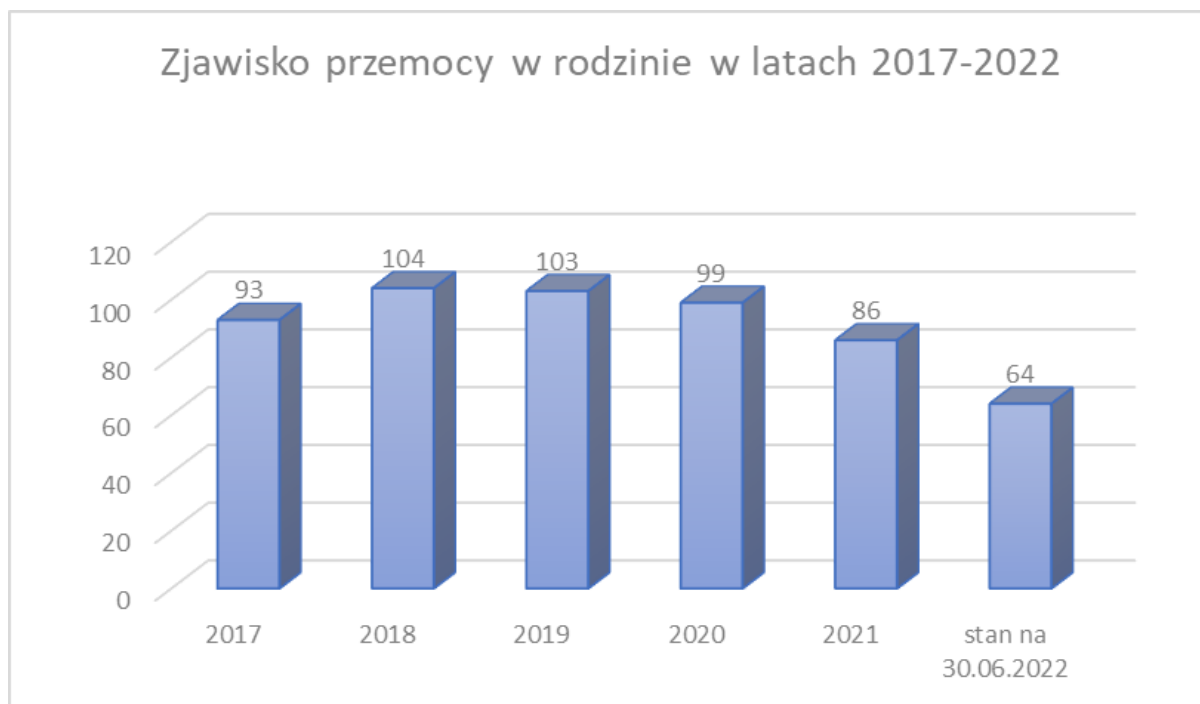
Wykres 2: Liczba prowadzonych przez grupy robocze spraw w ramach procedury Niebieskiej Karty w latach 2017 – 2022

Liczba spraw prowadzonych przez grupy robocze utrzymuje się na wysokim poziomie. Oprócz spraw wszczynających procedurę Niebieskiej Karty w danym roku, prowadzone są również procedury z lat wcześniejszych.

Liczbę rodzin dotkniętych przemocą domową w ostatnich latach obrazuje poniższy wykres.

Wykres 3: Liczba rodzin, w których występowało zjawisko przemocy w Gminie Kolbuszowa w latach 2017 – 2022

Na przestrzeni ostatnich lat obserwujemy utrzymujący się wysoki poziom liczby rodzin, których dotyczy problem przemocy domowej. Osoby uwikłane w przemoc domową coraz częściej zgłaszają instytucjom, że to zjawisko dotyczy ich rodziny.

Wykres 4: Osoby poszkodowane przemocą domową w latach 2017 – 2022

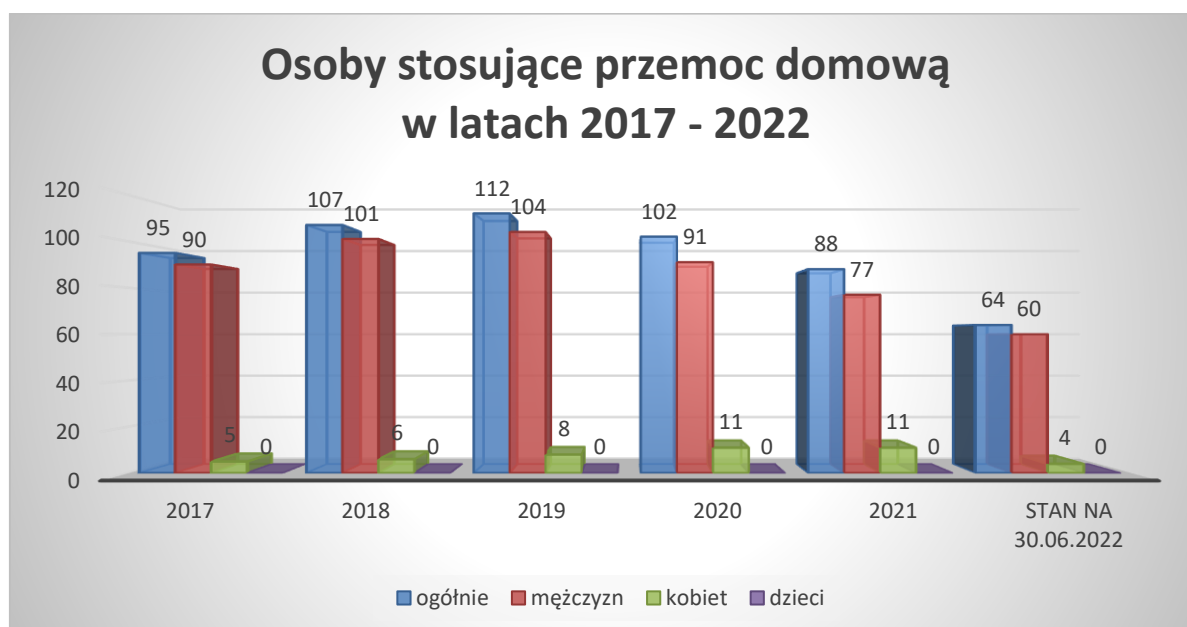

Liczba osób poszkodowanych w wyniku przemocy domowej jest na wysokim poziomie. Na przestrzeni ostatnich pięciu lat utrzymuje się na podobnym poziomie tj. średnio około 200 osób.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Kolbuszowej kierował osoby pokrzywdzone do Specjalistycznego Ośrodka Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie (SOW) lub do Ośrodka Interwencji Kryzysowej (OIK) w sytuacji, gdy ofiary nie chciały lub nie mogły zamieszkiwać ze sprawcą przemocy domowej w dotychczasowym miejscu.

Z Niebieskich Kart wpływających do Zespołu Interdyscyplinarnego wynika, że w zdecydowanej większości mężczyźni stosują przemoc domową.

Wykres 5: Osoby stosujące przemoc domową w latach 2017-2022

W ciągu ostatnich lat kobiety stanowiły niewielki odsetek jako osoby stosujące przemoc. Dzieci jako osoby stosujące przemoc są zjawiskiem marginalnym na terenie tej Gminy, co przedstawia powyższy wykres.

W rodzinach, w których występuje problem nadużywania alkoholu w ramach procedury Niebieskiej Karty, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów w Kolbuszowej przeprowadza rozmowy motywujące.

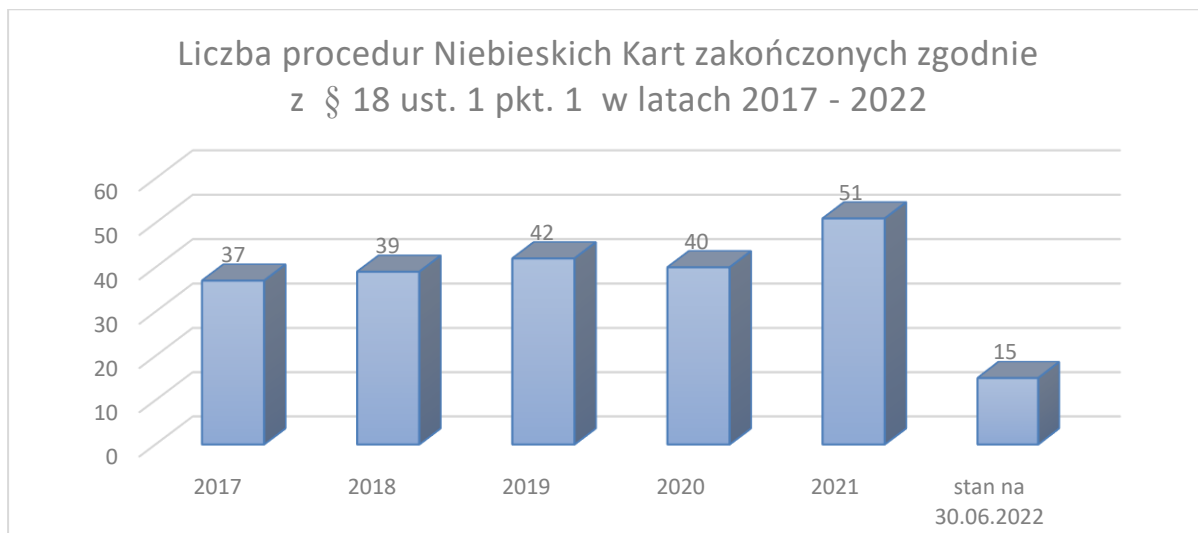
Tabela 3

Działania GKRPA wobec osób stosujących przemoc domową	2017	2018	2019	2020	2021	30.06.2022
Liczba przeprowadzonych rozmów z osobami nadużywającymi alkoholu, wobec których istnieje podejrzenie stosowania przemocy domowej oraz liczba osób zmotywowanych do leczenia odwykowego	78	94	99	57	68	29
Liczba wniosków skierowanych o leczenie przymusowe	11	11	17	10	3	2

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Kolbuszowej systematycznie przeprowadza rozmowy motywujące osoby uzależnione od alkoholu do podjęcia leczenia. W sytuacjach, gdy osoba nie współpracuje lub odmawia leczenia komisja kieruje wnioski do sądu/ prokuratury o przymusowe leczenie.

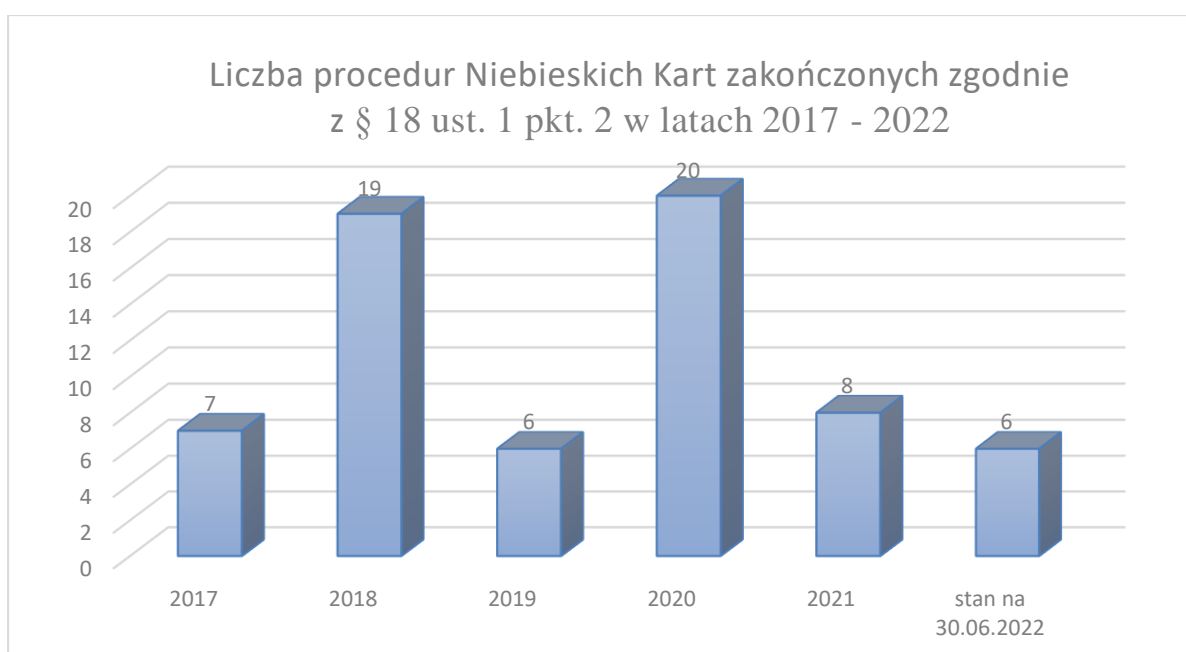
Członkowie grup roboczych lub Zespołu Interdyscyplinarnego pracujący z rodziną, w której występuje przemoc domowa kończą procedury w dwóch wypadkach: na skutek ustania przemocy w rodzinie i uzasadnionego przypuszczenia o zaprzestaniu dalszego stosowania przemocy oraz po zrealizowaniu indywidualnego planu pomocy (§18 ust.1 pkt 1 rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie procedury „Niebieskiej Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta”) lub na skutek rozstrzygnięcia o braku zasadności podejmowania działań (§18 ust.1 pkt 2 w/w rozporządzenia). Liczbę zakończonych procedur z ostatnich kilku lat przedstawiają poniżej wykresy.

Wykres 6: Liczba zakończonych procedur Niebieskich Kart na skutek ustania przemocy w rodzinie i uzasadnionego przypuszczenia o zaprzestaniu dalszego stosowania przemocy oraz po zrealizowaniu indywidualnego planu pomocy w latach 2017 – 2022 zgodnie z par. 18 ust. 1 pkt. 1

Na przestrzeni ostatnich kilku lat Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na wniosek grup roboczych zakańczal procedurę Niebieskiej Karty z powodu ustania przemocy w rodzinie.

Wykres 7: Liczba zakończonych procedur Niebieskich Kart na skutek rozstrzygnięcia o braku zasadności podejmowania działań w latach 2017 – 2022 zgodnie z par. 18 ust. 1 pkt. 2.

Instytucje, które założyły Niebieską Kartę błędnie podjęły decyzję o wszczęciu procedury, niezgodnie z zapisami ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie i rozporządzenia w sprawie procedury Niebieskiej Karty. Dlatego członkowie grup roboczych lub Zespołu Interdyscyplinarnego decydowali o zamknięciu procedury z powodu braku zasadności podejmowania działań.

W trakcie działań w ramach procedury Niebieskiej Karty grupy robocze, Zespół Interdyscyplinarny, Ośrodek Pomocy zgłaszali zawiadomienie o powzięciu podejrzenia popełnienia ściganego z urzędu przestępstwa z użyciem przemocy w rodzinie, co przedstawia poniższa tabela.

Tabela 4

Instytucja, doktorej przekazano zawiadomienie	Liczba zawiadomień dokonanych przez grupy robocze, Zespół Interdyscyplinarny, Ośrodek Pomocy w poszczególnych latach					
	2017 r.	2018 r.	2019 r.	2020 r.	2021 r.	2022 r. stan na 30 czerwca
Policja	4	1	0	2	4	3
Prokuratura	11	11	19	12	3	2

Liczba zawiadomień wystosowanych przez grupy robocze, Zespół Interdyscyplinarny i Ośrodek Pomocy Społecznej zależy od danej sytuacji w rodzinie uwikłanej w przemoc domową.

Parafialny Zespół Caritas w Kolbuszowej również włącza się w pomoc dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie. Jest to pomoc finansowa oraz rzeczowa w zależności od potrzeb rodziny.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kolbuszowej prowadzi konsultacje indywidualne dla osób doznających przemocy oraz konsultacje terapeutyczne dla osób stosujących przemoc, co przedstawia poniższa tabela.

Tabela nr 5

Działania podejmowane przez PCPR wobec osób uwikłanych w problem przemocy w rodzinie w 2021 roku z terenu gminy Kolbuszowa	Liczba osób		Liczba porad/ konsultacji	
	Osoba doznająca przemocy	Sprawca przemocy	Osoba doznająca przemocy	Sprawca przemocy
Konsultacje terapeutyczne	23	14	121	52
Poradnictwo socjalne, rodzinne	44	24	112	61
Poradnictwo i pomoc prawna	7	5	16	7
Poradnictwo i pomoc psychologiczna	10	2	22	1

Osoby uwikłane w przemoc domową korzystają z różnego rodzaju poradnictwa w PCPR. Pomoc ta ma charakter długofalowy i osoby często korzystają z więcej niż jednej porady.

PCPR co roku organizuje program korekcyjno – edukacyjny dla sprawców przemocy co przedstawia poniższa tabela.

Tabela nr 6

Działania PCPR wobec sprawców przemocy	2017	2018	2019	2020	2021	stan na 30.06.2022
Liczba osób uczestniczących w programie korekcyjno – edukacyjnym z terenu tut. gminy	6	11	7	0	14	8

Liczba osób uczestniczących w programie korekcyjno – edukacyjnym w poszczególnych latach kształtuje się na podobnym, niskim poziomie. Osoby stosujące przemoc nie chcą uczestniczyć w tego rodzaju wsparciu.

W poprzednich latach Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kolbuszowej realizowano również szereg projektów dotyczących zjawiska przeciwdziałania przemocy oraz szeroko rozumianą profilaktykę przemocy, a także organizowali szkolenia, pogadanki.

Jednym z elementów do sformułowania diagnozy zjawiska przemocy w rodzinie w Gminie Kolbuszowa była ankieta skierowana do mieszkańców Gminy. Badaniami objęto łącznie 100 osób w większości z wykształceniem średnim. 75% badanych stanowiły kobiety, resztę mężczyźni. Ankieta składała się z 16 pytań zamkniętych, wielokrotnego wyboru. Badanie koncentrowało się na rozpoznaniu postaw dorosłych mieszkańców Gminy Kolbuszowa wobec zjawiska przemocy w rodzinie. Z analizy danych ilościowych i jakościowych, uzyskanych w wyniku przeprowadzonych badań, wyłonił się obraz wskazujący na występowanie problemu przemocy w rodzinie na terenie Gminy Kolbuszowa. Odsetek badanej populacji rodzin zagrożonych przemocą w przeprowadzonych badaniach wyniósł 39 %. Weryfikacja danych pozyskanych w trakcie badań wskazuje, że 29 % kobiet i ponad 10 % mężczyzn spotkało się ze zjawiskiem przemocy w rodzinie. Większość respondentów za przemoc uważa w szczególności bicie, popychanie, wyzwiska, szarpanie i poniżanie. Zdecydowana większość kobiet wskazała na dominację przemocy psychicznej, mężczyźni natomiast fizycznej. Uzyskane dane pozwoliły również określić przyczyny zjawiska przemocy

domowej. Respondenci zaliczyli do nich głównie nadużywanie alkoholu (87% kobiet, 81% mężczyzn). Kolejną wskazaną przyczyną jest stres i frustracja (52 % kobiety i 35% mężczyzn) oraz nieumiejętność radzenia sobie z własnymi emocjami (39 % kobiety, 28 % mężczyźni). Badania dowiodły również, że ofiarą przemocy domowej zarówno w opinii kobiet jak i mężczyzn (92 %) są najczęściej kobiety i dzieci. Z kolei sprawcą przemocy jest prawie zawsze mężczyzna (97 % mężczyźni). Spośród badanych kobiet (75 % ogółu ankietowanych), aż (29 %) wskazały, że doświadczały przemocy w rodzinie, (86 %) jako sprawcę podało męża/partnera, natomiast spośród badanych mężczyzn (25%), tylko (16 %) jako sprawcę podało żonę/partnerkę. Niewielki odsetek ankietowanych wskazał, że doświadczał przemocy ze strony syna, ojca.

Weryfikacja danych wskazuje ponadto, że w zwalczaniu przemocy w rodzinie szczególne znaczenie pełni policja, ośrodek pomocy społecznej, oraz powiatowe centrum pomocy w rodzinie. Respondenci ofertę służb pomocowych ocenili pozytywnie, choć połowa nie ma wyrobionej opinii w tej sprawie.

Duże znaczenie w budowaniu świadomości mieszkańców Gminy Kolbuszowa ma fakt, że zdecydowana większość badanych uważa przemoc za zjawisko, któremu należy przeciwdziałać. Kluczowe jest zadbanie o upowszechnienie informacji o kompetencjach służb i instytucji, które udzielają pomocy osobom krzywdzonym. Wiedza ta będzie przydatna zarówno dla świadków, jak i dla samych ofiar. Niestety, uzyskane wyniki badań potwierdziły tezę, że zjawisko przemocy domowej jest w dalszym ciągu tematem tabu, którego główną przyczyną jest wstyd przed innymi. Jest to czynnik, który powoduje, że ofiary przemocy godzą się ze swoją sytuacją. Dlatego niezwykle ważne, jest zwiększenie dostępności do poradnictwa specjalistycznego, jak i również promocja placówek mających w zakresie swoich kompetencji i działań udzielanie kompleksowej pomocy rodzinom dotkniętym przemocą oraz organizacji pozarządowych, które mogą wzbogacić i uzupełnić działania służb i instytucji. Istnieje także konieczność przygotowania służb takich jak: policja, prokuratorzy, kuratorzy sądowi, członkowie zespołów interdyscyplinarnych do prowadzenia równoległych działań interwencyjnych wobec sprawców przemocy.

VI. ZASOBY I POTENCJAŁ GMINY KOLBUSZOWA W ZAKRESIE PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE

I. Zasoby ludzkie – specjaliści z różnych dziedzin

- pracownicy socjalni,
- funkcjonariusze policji,
- kuratorzy,
- pedagodzy,
- psychologodzy,
- wychowawcy/nauczyciele szkolni,
- członkowie GKRPA,
- pielęgniarki, ratownicy medyczni, lekarze.

II. Zasoby instytucjonalne

Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie – kompleksowo realizuje procedurę „Niebieskiej Karty”, dokonuje diagnozy zjawiska przemocy na terenie gminy. W ramach zespołu tworzone są również grupy robocze w celu rozwiązania problemów związanych z wystąpieniem przemocy w rodzinie w indywidualnych przypadkach, według procedury „Niebieskiej Karty”.

Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej – zapewnia obsługę organizacyjno – techniczną zespołu interdyscyplinarnego, pracownicy socjalni diagnozują sytuację i potrzeby osoby dotkniętej przemocą w rodzinie, udzielają kompleksowych informacji, organizują niezwłocznie dostęp do pomocy medycznej, zapewniają w zależności od potrzeb całodobowe schronienie, koordynują pracami w grupach roboczych, realizują procedurę Niebieskie Karty

Komenda Powiatowa Policji – podejmuje interwencje w środowisku w sprawach dotyczących podejrzenia stosowania przemocy, przyjmuje zgłoszenia od osób doznających przemocy i świadków o stosowaniu przemocy, realizuje procedurę Niebieskiej Karty, funkcjonariusze policji uczestniczą w pracach Zespołu Interdyscyplinarnego oraz grup roboczych, funkcjonariusze policji otrzymali również nowe narzędzie w postaci możliwości wydania wobec sprawców przemocy nakazu natychmiastowego opuszczenia wspólnie zajmowanego lokalu z pokrzywdzoną i jego bezpośredniego otoczenia lub/i zakazu zbliżania się

do mieszkania i jej bezpośredniego otoczenia. Wydany nakaz lub zakaz obowiązuje przez 14 dni.

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych - wezwanie na rozmowę wyjaśniająco - motywującą osobę zgłoszoną do leczenia odwykowego, motywowanie i zobowiązanie do leczenia odwykowego poprzez wnioskowanie do sądu/prokuratury o zastosowanie obowiązku leczenia uzależnionych, kierowanie osób uzależnionych i uwikłanych w przemoc domową do specjalistów i instytucji świadczących usługi specjalistyczne, podejmowanie działań zmierzających do orzekania o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie odwykowym. Przedstawiciele Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych uczestniczą w pracach Zespołu Interdyscyplinarnego i grupach roboczych.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie – realizuje program korekcyjno – edukacyjny dla sprawców przemocy, udziela poradnictwa specjalistycznego (psychologicznego, socjalnego, terapeutycznego, rodzinnego,) pomocy prawnej, organizuje spotkania rodzinne w ramach terapii rodzinnej, od wielu lat prowadzi grupę wsparcia dla osób doznających i zagrożonych przemocą w rodzinie. Przedstawiciel PCPR uczestniczy w pracach Zespołu Interdyscyplinarnego i grupach roboczych.

Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna - udzielenia wsparcia dziecku poprzez objęcie bezpośrednią pomocą psychologiczno-pedagogiczną w poradni, udzielenie wsparcia rodzicom lub zarówno dziecku jak i rodzicom w rozwiązywaniu problemów dydaktycznych i wychowawczych, prowadzenie specjalistycznego poradnictwa, terapii dla dzieci i młodzieży.

Prokuratura Rejonowa – prowadzi postępowania przygotowawcze i wyjaśniające w sprawach dotyczących przestępstw ze stosowania przemocy w rodzinie, prowadzenie postępowań dot. zobowiązania do poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego wobec osób uzależnionych od alkoholu.

Sad Rejonowy – orzeka w sprawach karnych i rodzinnych, mających m.in. możliwość stosowania kar wobec sprawców przemocy oraz przymusu poddawania się terapii dla sprawców przemocy.

Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej – kuratorzy sądowi realizują zadania określone przez prawo o charakterze wychowawczym, resocjalizacyjnym, profilaktycznym i kontrolnym związane z wykonywaniem orzeczeń w sprawach karnych, rodzinnych i nieletnich Kuratorzy uczestniczą w pracach Zespołu Interdyscyplinarnego i Grup Roboczych.

Świetlica Profilaktyczno – Wychowawcza prowadzi działania służące wspomaganianiu

rodziny zmagającej się z różnymi problemami, często w rodzinach dysfunkcyjnych, w których występuje zjawisko przemocy. Do zadań świetlicy należy wspieranie rodziny w pełnieniu jej podstawowych funkcji poprzez objęcie dziecka działaniami wychowawczymi, opiekuńczymi i edukacyjnymi, zapewnienie pomocy rodzinie i dzieciom sprawiającym problemy wychowawcze.

Placówki oświatowe – przedszkola, szkoły – pedagodzy mają bezpośredni kontakt z dziećmi, młodzieżą, są uprawnieni do uruchomienia procedury „Niebieskie Karty”, przedstawiciele oświaty uczestniczą w pracach Zespołu Interdyscyplinarnego oraz grup roboczych. Pedagogzy i psychologzy w ramach swych kompetencji zawodowych obejmują dzieci i młodzież wsparciem na terenie szkoły ze zdiagnozowanym problemem przemocy.

Placówki Ochrony zdrowia – lekarze, pielęgniarki ratownicy medyczni, położne są uprawnieni do wszczęcia procedury „Niebieska Karta” po rozpoznaniu symptomów świadczących o stosowaniu przemocy. Przedstawiciel ochrony zdrowia - pielęgniarka środowiskowa uczestniczy w pracach Zespołu Interdyscyplinarnego, grup roboczych. Ponadto lekarze zobowiązani są do wystawienia bezpłatnego zaświadczenia o przyczynach i rodzaju uszkodzeń ciała związanych z użyciem przemocy w rodzinie.

ANIMA Centrum Psychiatrii - Poradnia Terapii Uzależnień – diagnozuje pacjentów uzależnionych od alkoholu i współuzależnionych, prowadzi terapię uzależnienia od alkoholu i współuzależnienia, wykonuje konsultacje specjalistyczne.

Organizacje pozarządowe, stowarzyszenia i instytucje kościelne – Parafialny Zespół Caritas w Kolbuszowej, którego przedstawiciel również bierze udział w pracy Zespołu Interdyscyplinarnego, udziela pomocy finansowej osobom dotkniętym przemocą. Pomoc ta była udzielana jest w postaci talonów na żywność, zakupu leków, wsparcia finansowego na zakup wyrobów medycznych. Pomoc tego rodzaju udzielana jest po zgłoszeniu przez członków grup roboczych potrzeby wsparcia dla poszczególnych osób dotkniętych pomocą.

Lokalny Punkt Pomocy Osobom Pokrzywdzonym Przepięstwem w Kolbuszowej – organizuje bezpłatną pomoc prawną, zapewnia wsparcie psychologiczne, psychiatryczne, psychoterapeutyczne, pomoc w podniesieniu kwalifikacji zawodowych, organizowanie i finansowanie wypoczynku letniego dla dzieci, udziela wsparcia materialnego (m.in. pokrycie kosztów leczenia, opłat czynszowych, zakup żywności, odzieży).

ANALIZA SWOT

Mocne strony:

- funkcjonowanie Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Gminie Kolbuszowa,
- wykorzystanie narzędzia jakim jest procedura „Niebieskiej Karty”
- dobra znajomość lokalnego środowiska,
- dobra współpraca służb zajmujących się problemem przemocy,
- współpraca z organizacjami pozarządowymi,
- stale doskonaląca umiejętności kadra instytucji działających na rzecz przeciwdziałania przemocy,
- całodobowy telefon zaufania „Niebieska Linia”,
- Powiatowy Ośrodek Interwencji Kryzysowej (hostel dla ofiar przemocy w gminie Niwiska),
- wdrażanie programów profilaktycznych dla dzieci i młodzieży,
- funkcjonowanie grup wsparcia dla ofiar przemocy
- organizowanie systematycznych szkoleń dla kadry podmiotów stanowiących trzon Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego realizacja programów korekcyjno - edukacyjnych dla sprawców przemocy.
- zwiększenie dostępności usług świadczonych na rzecz osób zagrożonych i doznających przemocy w rodzinie poprzez utworzenie i prowadzenie Punktu Konsultacyjnego przy M-GOPS w Kolbuszowej dla rodzin i osób zagrożonych zjawiskiem przemocy w rodzinie (w ramach realizowanych projektów).

Słabe strony :

- niewystarczająca infrastruktura socjalna gminy, tj. mała dostępność mieszkań socjalnych,
- negatywnie postrzegane zjawisko przemocy w rodzinie,
- mechanizmy psychologiczne destrukcyjnie działające na funkcjonowanie

osób uwikłanych w przemoc,

- mała anonimowość osoby dotkniętej przemocą – obawa przed naznaczeniem społecznym,
- małe zainteresowanie programami korekcyjno – edukacyjnymi osób stosujących przemoc w rodzinie,
- brak narzędzia wykonawczego wobec sprawców przemocy do uczestnictwa w programach korekcyjno - edukacyjnych

Szanse:

- zmiany prawne umożliwiające skuteczne formy niesienia pomocy rodzinom zagrożonych przemocą domową,
- możliwość pozyskiwania środków finansowych z nowych źródeł finansowania,
- realizacja projektów związanych z tematyką przeciwdziałania przemocy domowej,
- zmiana postaw społecznych,
- zwiększenie działań informacyjnych dotyczących problematyki uzależnień i przemocy w rodzinie

Zagrożenia:

- bezradność i bierność rodzin w rozwiązywaniu własnych problemów,
- brak gwarancji bezpieczeństwa osób doświadczających przemocy,
- negatywne wzorce zachowań społecznych,
- opieszałość sądów rodzinnych i karnych w sprawach związanych z przemocą,
- zbyt niskie kary w stosunku do rangi popełnionych czynów, najczęściej kara w zawieszeniu
- brak zapisów w wyrokach sądowych dla sprawców przemocy o obowiązku uczestnictwa w programach korekcyjno – edukacyjnych,
- poczucie bezkarności u osób stosujących przemoc.

VII. CELE PROGRAMU

Cel główny:

Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie, ochrona ofiar przemocy w rodzinie oraz zwiększenie dostępności i skuteczności profesjonalnej pomocy.

1. Cel strategiczny 1:

1. Skuteczne zwalczanie przemocy w rodzinie.

Cele szczegółowe:

1. Zapewnienie osobom doznającym przemocy i świadkom przemocy bezpieczeństwa i skutecznej pomocy.

Lp.	Zadania	Sposób realizacji	Realizatorzy Partnerzy	Wskaźnik	Rezultaty	Termin realizacji
1.	Izolowanie sprawców przez policję poprzez wydanie nakazu opuszczenia lokalu wspólnie zamieszkującego z osobą pokrzywdzoną lub zakazu zbliżania się	Poradnictwo medyczne, psychologiczne, pedagogiczne, rodzinne, prawne, socjalne. Realizacja procedury „Niebieskiej Karty”. Interwencja kryzysowa.	M-GOPS, KPP, GKRPA, PCPR, P-PP, oświata, służba zdrowia, organizacje pozarządowe, kuratorzy sądowi	Liczba porad udzielonych przez specjalistów z różnych dziedzin, Liczba wydanych nakazów i zakazów.	- dostęp do pomocy psychologicznej, medycznej, pedagogicznej, prawnej i socjalnej - poprawa funkcjonowania rodziny - nabycie umiejętności budowania poprawnych relacji rodzinnych.	Cały czas trwania programu 2023 - 2027

2. Zwiększenie skuteczności działań interwencyjnych wobec osób stosujących przemoc.

Lp.	Zadania	Sposób realizacji	Realizatorzy Partnerzy	Wskaźnik	Rezultaty	Termin realizacji
1.	Informowanie i motywowanie	Informowanie i motywowanie sprawców przemocy do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych organizowanych przez PCPR.	M-GOPS, KPP, GKRPA, PCPR, P-PP, oświata, służba zdrowia, organizacje pozarządowe, kuratorzy sądowi	Liczba osób biorących udział w programie korekcyjno – edukacyjnym, Liczba zakończonych procedur z powodu ustania przemocy, Liczba wniosków osób skierowanych do GKRPA,	- dostęp do pomocy psychologicznej, medycznej, pedagogicznej, prawnej i socjalnej - poprawa funkcjonowania rodziny - nabycie umiejętności budowania poprawnych	Cały czas trwania programu 2023 - 2027

3. Rozwijanie współpracy interdyscyplinarnej.

Lp.	Zadania	Sposób realizacji	Realizatorzy Partnerzy	Wskaźnik	Rezultaty	Termin realizacji
1.	Rozwijanie współpracy interdyscyplinarnej	Wymiana doświadczeń, współpraca interdyscyplinarna z instytucjami i organizacjami z obszaru przeciwdziałania przemocy w rodzinie	Zespół Interdyscyplinarnej	Liczba podmiotów współpracujących,	- wzmocnienie systemu współpracy między-instytucjonalnej - podejmowanie wspólnych działań: wypracowanie wspólnych procedur, ustaleń i porozumień dotyczących rodzin w kryzysie.	Cały czas trwania programu 2023 - 2027

2.	Praca Zespołu Interdyscyplinarnego	Tworzenie optymalnych warunków do działania Zespołu Interdyscyplinarnego i grup roboczych. Prowadzenie przez Zespół Interdyscyplinarny zintegrowanych działań w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.	Zespół Interdyscyplinarny	Liczba wszczętych procedur „Niebieskich Kart”	„sprawne i skuteczne funkcjonowanie Zespołu Interdyscyplinarnego, grup roboczych oraz działań w ramach procedury „Niebieskie Karty”	Cały czas trwania programu 2023 - 2027
3.	Praca Zespołu Interdyscyplinarnego	Prowadzenie przez Zespół Interdyscyplinarny zintegrowanych działań w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.	Zespół Interdyscyplinarny	Liczba spotkań Zespołu Interdyscyplinarnego, liczba powołanych grup roboczych	„sprawne i skuteczne funkcjonowanie Zespołu Interdyscyplinarnego, grup roboczych oraz działań w ramach procedury „Niebieskiej Karty”	Cały czas trwania programu 2023 - 2027

4. Podnoszenie i doskonalenie kompetencji zawodowych kadry pracującej na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Lp.	Zadania	Sposób realizacji	Realizatorzy Partnerzy	Wskaźnik	Rezultaty	Termin realizacji
5.	Podnoszenie i doskonalenie kompetencji zawodowych pracowników służb zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie	Szkolenia, konferencje, seminaria, warsztaty dla wszystkich przedstawicieli służb podejmujących działania na rzecz osób uwikłanych w przemoc.	M-GOPS, KPP, GKRPA, PCPR, P-PP, oświata, służba zdrowia organizacje pozarządowe, kuratorzy sądowi	Liczba osób poszczególnych instytucji, państw, organizacji uczestniczących w szkoleniach, konferencjach i seminariach dotyczących przeciwdziałania przemocy w rodzinie	- podniesienie i usystematyzowanie wiedzy na temat przemocy	Co najmniej jeden raz w roku podczas trwania programu 2023 - 2027

2. Cel strategiczny 2:

Cele szczegółowe:

1. Podniesienie świadomości i wrażliwości społecznej mieszkańców gminy poprzez działania informacyjno — edukacyjne.

Lp.	Zadania	Sposób realizacji	Realizatorzy Partnerzy	Wskaźnik	Rezultaty	Termin realizacji
1.	1. Informowanie 2. Działalność Edukacyjna. 3. Organizowanie, co najmniej raz na trzy lata, gminnej konferencji poruszającej tematykę z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.	Prowadzenie działań informacyjno-edukacyjnych dla mieszkańców gminy. Rozpowszechnianie materiałów informacyjno-edukacyjnych wśród mieszkańców dotyczących przeciwdziałania przemocy (broszury).	Zespół Interdyscyplinar-ny M-GOPS, KPP, GKRPA, PCPR, oświata., służba zdrowia	Liczba rozkolportowanych ulotek, broszur, informatorów, Liczna spotkań informacyjno – edukacyjnych, kampanii lokalnych.	- większa dostępność do informacji na temat instytucji świadczących pomoc dla osób uwikłanych w przemoc - zwiększenie świadomości mieszkańców gminy na temat przemocy i możliwości jej przeciwdziałania	Cały czas trwania programu 2023 - 2027

2. Edukacja dzieci i młodzieży na temat zjawiska przemocy.

Lp.	Zadania	Sposób realizacji	Realizatorzy Partnerzy	Wskaźnik	Rezultaty	Termin realizacji
1.	Promowanie wartości rodzinnych	Promowanie wartości rodzinnych i metod wychowywania dzieci bez przemocy poprzez udział placówek oświatowych w programach profilaktycznych oraz prowadzenie warsztatów wychowawczych dla rodziców	Oświata, P-PP, KPP, GKRPA	Liczba przeprowadzonych zajęć profilaktycznych z zakresu przemocy i wychowania dzieci	- dostarczenie właściwych wzorów wychowawczych i komunikacyjnych - budowanie prawidłowych relacji rodzinnych	Cały czas trwania programu 2023 - 2027

VIII. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

Źródłem finansowania Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Kolbuszowa są:

1. Środki własne gminy
2. Dotacje z budżetu państwa
3. Środki pozabudżetowe (np.: programy ministerialne, fundacje)
4. Środki pozyskane z funduszy unijnych i inne.

IX. MONITORING

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Kolbuszowa ma charakter otwarty i elastyczny. Pojawienie się nowych możliwości organizacyjnych, prawnych lub zidentyfikowanie nowych potrzeb społecznych będzie uzasadniało uzupełnienie Programu o nowe zapisy. Monitoring będzie spełniać funkcję wewnętrznej kontroli realizacji zadań, ocenę skuteczności poszczególnych działań oraz ocenę sposobu realizacji celów i osiągniętych rezultatów. Monitorowanie realizacji Programu odbywać się będzie na podstawie sprawozdawczości podmiotów zaangażowanych w jego realizację jeden raz w roku.

X. EWALUACJA

Ewaluacja będzie prowadzona według kryterium adekwatności, trwałości oraz użyteczności. Zebrane informacje w ramach monitoringu i ewaluacji odpowiedzą na pytania czy i do jakiego stopnia cele programu są odpowiednie do zmieniających się potrzeb i priorytetów na poziomie gminy. Ewaluacja będzie się odbywać na bieżąco przez cały czas trwania Programu.

Przyjęte wskaźniki na potrzeby ewaluacji i monitoringu to:

- liczba wszczętych procedur Niebieskich Kart;
- liczba powołanych grup roboczych;
- liczba osób stosujących przemoc;
- liczba osób doznających przemocy;

- liczba rodzin dotkniętych zjawiskiem przemocy;
- liczba spotkań Zespołu Interdyscyplinarnego;
- liczba spraw skierowanych do prokuratury i na policję informujących o podejrzeniu przestępstwa przemocy;
- liczba osób umieszczonych w ośrodkach dla ofiar przemocy;
- liczba interwencji kryzysowych;
- ilość porad udzielonych przez specjalistów;
- liczba porad udzielonych osobom dotkniętym przemocą;
- liczba rozkolportowanych ulotek, broszur, informatorów;
- ilość przeprowadzonych zajęć profilaktycznych z zakresu przemocy i wychowania dzieci;
- liczba osób poszczególnych instytucji, placówek, organizacji uczestniczących w szkoleniach, konferencjach i seminariach dotyczących przeciwdziałania przemocy w rodzinie
- liczba pracowników podnoszących swoje kwalifikacje.

Analiza statystyczna zebranych danych pozwoli uzyskać informację na temat zależności pomiędzy rzeczywistymi potrzebami wdrażanego Programu, a rezultatami oraz jego efektami.

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Kolbuszowa zakłada tworzenie warunków dla poprawy życia rodzin uwikłanych w problem przemocy w rodzinie. Spodziewanym efektem realizacji Programu ma być polepszenie systemu informacji i edukacji w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie, doskonalenie zasobów kadrowych, wypracowanie procedur i monitorowanie przemocy w rodzinie oraz inicjowanie koniecznych zmian.

XI. SPRAWOZDAWCZOŚĆ

Raporty, sprawozdania i informacje z wykonania w danym roku zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz potrzeby w tym zakresie będą zbierane do 31 stycznia kolejnego roku przez Przewodniczącego Zespołu Interdyscyplinarnego od instytucji uczestniczących w realizacji Programu, który na tej podstawie będzie sporządzał zbiorowe zestawienie. Przewodniczący Zespołu Interdyscyplinarnego będzie przedkładał całościowe roczne sprawozdanie Radzie Miejskiej w Kolbuszowej w terminie do 31 marca każdego roku.

Spis tabel i wykresów:

1. Wykres 1: Liczba Niebieskich Kart „A”, które wpłynęły do Zespołu Interdyscyplinarnego w gminie Kolbuszowa w latach 2017 – 2022
2. Wykres 2: Liczba prowadzonych przez grupy robocze spraw w ramach procedury Niebieskiej Karty w latach 2017 – 2022
3. Wykres 3: Liczba rodzin, w których występowało zjawisko przemocy w Gminie Kolbuszowa w latach 2017 – 2022
4. Wykres 4: Osoby poszkodowane przemocą domową w latach 2017 – 2022
5. Wykres 5: Osoby stosujące przemoc domową w latach 2017-2022
6. Wykres 6: Liczba zakończonych procedur Niebieskich Kart na skutek ustania przemocy w rodzinie i uzasadnionego przypuszczenia o zaprzestaniu dalszego stosowania przemocy oraz po zrealizowaniu indywidualnego planu pomocy w latach 2017 – 2022
7. Wykres 7: Liczba zakończonych procedur Niebieskich Kart na skutek rozstrzygnięcia o braku zasadności podejmowania działań w latach 2017 – 2022
8. Rysunek 1: Cykl przemocy
9. Tabela nr 1. Liczba Niebieskich Kart, które wypłynęły do Zespołu Interdyscyplinarnego z podziałem na instytucje w latach 2017 – 2022
10. Tabela nr 2. Liczba interwencji Policji w rodzinach objętych procedura Niebieskiej Karty w latach 2017 – 2022
11. Tabela nr 3. Działania Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych wobec sprawców przemocy w latach 2017 - 2022
12. Tabela nr 4. Liczba zawiadomień dokonanych przez grupy robocze, Zespół Interdyscyplinarny, Ośrodek Pomocy o podejrzeniu popełnienia przestępstwa w latach 2017 – 2022
13. Tabela nr 5. Działania Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Kolbuszowej wobec osób uwikłanych w przemoc domową.
14. Tabela nr 6. Ilość sprawców przemocy uczestniczących w programie korekcyjno – edukacyjnym w latach 2017 – 2022.

ANKIETA BADAWCZA NA TEMAT ZJAWISKA PRZEMOCY W RODZINIE

Szanowni Mieszkańcy Gminy Kolbuszowa!

Zwracamy się do Państwa o wypełnienie anonimowej ankiety, która pomoże w opracowaniu *Diagnozy zjawiska przemocy w rodzinie w Gminie Kolbuszowa* na potrzeby „Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Kolbuszowa na lata 2023-2028”.

Aby opracować niniejszą diagnozę potrzebna jest współpraca całej społeczności Gminy. Prosimy o dokładne przeanalizowanie pytań ankiety i udzielenie przemyślanych odpowiedzi.

1. Co według Pani/Pana należy uznać za przemoc w rodzinie? Można wybrać więcej niż jedną odpowiedź.

☐ bicie	☐ szarpanie
☐ popychanie	☐ wrzaski
☐ poniżanie	☐ wyzwiska
☐ odbieranie pieniędzy	☐ izolowanie od otoczenia
☐ niszczeni/uszkodzenie mienia	☐ zaniedbywanie
☐ brak opieki	☐ zmuszanie do obcowania płciowego
i innych czynności seksualnych
☐ inne jakie ?.....	

2. Czy spotkała się Pani/Pan z przemocą w rodzinie (niekoniecznie własnej)? W przypadku odpowiedzi negatywnej proszę przejść do pytania nr 5.

- tak nie

3. Z jakimi rodzajami przemocy spotkała/ł się Pani/Pan?

☐ fizyczna	☐ psychiczna
☐ ekonomiczna	☐ seksualna
☐ niszczenie mienia	☐ groźby/groźby karalne
☐ zaniedbywanie	☐ ograniczenie kontaktów
☐ inna jaka?.....	

4.

Czy doświadczyła/ł Pani/Pan przemocy ze strony członka rodziny? W przypadku odpowiedzi negatywnej proszę przejść do pytania nr 5.

- tak nie

Jeśli tak to kto był sprawcą przemocy?

- mąż /partner
 żona/partnerka
 ojciec
 matka
 syn
 córka
 dziadek
 babcia
 brat
 siostra

5. Czy wie Pani/Pan co to jest?

- a) Niebieska Karta tak nie
b) Niebieska Linia tak nie
c) Zespół Interdyscyplinary ds. Przeciwdziałania przemocy w rodzinie w Gminie Kolbuszowa
 tak nie
d) grupa robocza tak nie

6. W jakich rodzinach Pani/Pana zdaniem najczęściej występuje przemoc. Można wybrać więcej niż jedną odpowiedź?

- z niskim wykształceniem
 z problemem alkoholowym wielodzietnych
 dotkniętych ubóstwem o dobrym statusie materialnym
 we wszystkich wymienionych inne jakie?

7 Kto według Pani/Pana jest najczęściej osobą doznającą przemocy w rodzinie?

- dzieci kobiety
 mężczyźni osoby starsze
 osoby niepełnosprawne inni, kto?.....

8. Kto według Pani /Pana jest najczęściej sprawcą przemocy w rodzinie? Można wybrać więcej niż jedną odpowiedź.

- dzieci kobiety
 mężczyźni osoby starsze
 osoby niepełnosprawne inni, kto?.....

9. Jakie według Pani/Pana są główne przyczyny przemocy w rodzinie? Proszę wybrać maksymalnie 3 odpowiedzi.

- bezrobocie
 stres i frustracja
 problemy wychowawcze
 przeżycia traumatyczne
 doświadczenia i wzorce z domu rodzinnego
 niepełnosprawność / choroby psychiczne
 nieumiejętność radzenia sobie z własnymi emocjami
 nadużywanie alkoholu lub inne uzależnienia
 trudna sytuacja materialna rodziny
 spory i konflikty pomiędzy członkami rodziny
 inne, jakie?.....

10. Dlaczego osoby doznające przemocy w rodzinie nie szukają lub niechętnie szukają pomocy ze strony odpowiednich służb/instytucji?

- ze wstydu
 czują się winne, odpowiedzialne za sytuację
 są zależne od sprawcy (ekonomicznie, psychicznie)
 nie wierzą w skuteczność działań podejmowanych przez służby pomocowe
 nie wiedzą do kogo mogą zwrócić się o pomoc
 ze strachu przed

11. Jak Pani/Pan uważa, czy przemoc w rodzinie to sprawa prywatna, nikt nie powinien się wtrącać w sprawy rodziny?

- tak nie
 nie wiem

12. Na pomoc, których organizacji oraz instytucji Pani/Pana zdaniem może liczyć osoba doznająca przemocy w rodzinie?
Można wybrać więcej niż jedną odpowiedź.

- ośrodek pomocy społecznej powiatowe centrum pomocy rodzinie
 policja prokuratura
 sąd kurator
 służba zdrowia organizacje pozarządowe
 przedszkole/ szkoła kościół/przedstawiciele duchowieństwa
 Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
 inne, jakie?.....

13. Czy według Pana/Pani wiedzy realizowana w gminie Kolbuszowa pomoc dla osób uwikłanych w przemoc w rodzinie jest wystarczająca?

- tak raczej tak
 nie raczej nie
 trudno powiedzieć

14. Czy wie Pani/Pan jakie działania są podejmowane na terenie Gminy Kolbuszowa na rzecz zwalczania przemocy w rodzinie?

- tak nie

W przypadku odpowiedzi negatywnej, proszę przejść do pytania 16.

15. Jaka jest według Pani/Pana skuteczność działań podejmowanych na terenie naszej gminy na rzecz zwalczania zjawiska przemocy w rodzinie?

- bardzo dobra
 raczej dobra
 raczej zła
 bardzo zła
 trudno powiedzieć

16. Pani/Pana zdaniem jakie działania byłyby najskuteczniejsze wobec osób doznających przemocy domowej? (można zaznaczyć więcej niż jedną odpowiedź).

- Zwiększenie dostępności do poradnictwa prawnego, psychologicznego, terapeutycznego,
 Umożliwienie uczestnictwa w grupie wsparcia
 Organizowanie ogólnodostępnych akcji społecznych
 Tworzenie placówek specjalizujących się w pomocy ofiarom przemocy,
 Zwiększenie dostępności do terapeuty leczenia uzależnień
 Izolowanie osób podejrzanych o stosowanie przemocy w rodzinie
 Inne jakie ?.....

METRYCZKA

1. Płeć

- kobieta mężczyzna

2. Wiek

- 18-35 36-55 56 i więcej

3. Wykształcenie

- podstawowe gimnazjalne średnie zawodowe wyższe

4. Miejsce zamieszkania

- miasto wieś

Dziękujemy za wypełnienie ankiety !